

Azərbaycan Respublikası adından

**Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin
İnzibati-İqtisadi Kollegiyası**

**M.B.F
Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi yanında
Bakı Vergilər Departamentinə
qarşı iddiasına dair iş üzrə**

Q Ə R A R

(iş № 2-1(102)-23/2017)

Bakı şəhəri

19 yanvar 2017-ci il

GİRİŞ HİSSƏ

Hakimlər:
A.Hüseynov (sədrlik edən və məruzəçi),
İ.Dadaşov və
K.Bədəlovdan ibarət tərkibdə,

cavabdeh Departamentin vəkili Məmmədov Pənah Murad oğlu və nümayəndəsi Cəfərova Samirə Bəxtiyar qızının iştirakı ilə

İddiaçı M.B.F cavabdeh Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi yanında Bakı şəhər Vergilər Departamentinə qarşı əsassız hesablanmış vergi borcunun ləğv edilməsi haqqında iddia tələbinə dair iş üzrə Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin 30 mart 2016-cı il-cı tarixli qərardadından iddiaçı tərəfindən verilmiş kassasiya şikayətinə əsasən inzibati işə Ali Məhkəmənin binasında, açıq məhkəmə iclasında baxaraq aşağıdakı qərarı qəbul etdi.

TƏSVİRİ HİSSƏ

İddiaçının iddia ərizəsində qeyd edilənlərə görə, cavabdeh Departament tərəfindən iddiaçı barəsində aparılmış səyyar vergi yoxlaşmasının nəticəsi olan 19.12.2014-cü il tarixli akt əsasında qəbul edilmiş "Vergi ödəyicisinin vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyətə cəlb edilməsi haqqında" 1400777023844110 sayılı 24.12.2014-cü il tarixli qərarla iddiaçıya 913,56 məbləğində maaliyyə sanksiyası tətbiq edilmiş və O, həmin qərarla razı olmasa da, həmin vergi borcunu ödəmişdir.

Bundan əvvəl isə iddiaçı 20.10.2014-cü il tarixdə sahibkarlıq fəaliyyətini 5 il müddətinə dyandırmış və bu barədə vergi orqanından arayış almışdır.

Buna baxmayaraq cavabdeh Departament tərəfindən iddiaçıya 27.08.2015-ci il tarixli, 15133311624 sayılı bildiriş göndərilmişdir ki, guya, iddiaçının fəaliyyət göstərmədiyi dövrdə dövlət büdcəsinə 2.077,02 manat vergi borcu və 65,54 manat faiz borcu yaranmışdır.

Bundan narazı qalan iddiaçı cavabdeh Departamente qarşı iddia ərizəsi ilə məhkəməyə müraciət edərək, məhkəmədən cavabdeh Departament tərəfindən iddiaçıya göndərilmiş 27.08.2015-ci il tarixli bildirişin və onda hesablanmış 2.077,02 manat vergi borcu və 65,54 manat faiz borcunu qanunsuz hesab edərək ləğv edilməsi haqqında qərar qəbul edilməsini xahiş etmişdir.

Həmçinin iddiaçı müvəqqəti xarakterli müdafiə tədbiri haqqında ərizə ilə məhkəməyə müraciət edərək, məhkəmədən cavabdeh Departamentin iddiaçıya vergi və faiz borclarının hesablanması haqqında 27.08.2015-ci il tarixli bildiriş üzrə əlavə cərimələrin hesablanmasının hazırki iş mahiyyəti üzrə həll edilənədək dayandırılması haqqında qərardad qəbul edilməsini xahiş etmişdir.

Eyni zamanda cavabdeh Departament ərizə il məhkəməyə müraciət edərək, məhkəmədən hazırki iddia üzrə məhkəmə baxışının iddiaçı barəsində başlanmış cinayət işi üzrə icraat başa çatana kimi dayandırılması barədə qərardad qəbul edilməsini xahiş etmişdir.

1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 08.02.2016-cı il tarixli qərardadı ilə (hakim E.Məmmədov, iş № 2-1(81)-729/2016) iddiaçı M.B.F müvəqqəti xarakterli müdafiə tədbiri barədə ərizəsinin təmin edilməməsi qərara alınmışdır.

1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 08.02.2016-cı il tarixli qərardadı ilə (hakim E.Məmmədov, iş № 2-1(81)-729/2016) iddiaçı M.B.F cavabdeh Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi yanında Bakı şəhər Vergilər Departamentinə qarşı vergi borcunun faizlərlə birlikdə ləğv edilməsi tələbi barədə inzibati mübahisəyə dair iş üzrə icraatın Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğu Ağır Cinayətlərə dair İşlər üzrə İstintaq İdarəsində aparılan cinayət işinin başa çatana kimi dayandırılması qərara alınmışdır.

Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin İnzibati-İqtisadi Kollegiyasının 30.03.2016-cı il tarixli qərardadı ilə (sədrlik edən E.Vəliyeva, hakimlər E.Nağıyeva və H.Həmidov) iddiaçı tərəfindən verilmiş apellyasiya şikayətinin təmin edilməməsi; 1 sayılı Bakı

İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin iş üzrə icraatın dayandırılması və müvəqqəti xarakterli müdafiə tədbiri barədə ərizənin təmin edilməməsi barədə 08.02.2016-cı il tarixli qəraradlarının dəyişdirilmədən saxlanması qərara alınmışdır.

İddiaçı kassasiya şikayəti verərək Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin İnzibati-İqtisadi Kollegiyasının 30.03.2016-cı il tarixli qəraradının ləğv edilməsini və iş üzrə yeni qərar qəbul edilərək müvəqqəti xarakterli müdafiə tədbir barədə ərizənin təmin edilməsi, işin mahiyyəti üzrə baxılması üçün birinci instansiya məhkəməsinə qaytarılmasını xahiş etmişdir.

Kassasiya şikayətinin dəlilləri

İddiaçının kassasiya şikayətində qeyd edilənlərə görə, Azərbaycan Respublikası Baq Prokurorluğunun Ağır Cinayətlərə Dair İşlər üzrə İstintaq İdarəsində iddiaçı barəsində hər hansı araşdırma aparılmır və O, hər hansı cinayət işi üzrə təqsirləndirilən və ya şübhəli şəxs qismində cəlb edilməmişdir.

1-ci instansiya məhkəməsi iş üzrə icraatı dayandırarkən Azərbaycan Respublikası İPM-nin 7.2. maddəsinə istinad etmişdir ki, həmin maddəyə əsasən inzibati məhkəmə icraatının gedişində mübahisənin predmeti və ya mübahisə edilən hüquq münasibəti ilə bağlı cinayətin törədilməsi ilə əlaqədar cinayət təqibinin mübahisənin həllinə təsir edə biləcəyi hallarda, habelə məhkəmənin qərannın cinayət və ya mülki işlər üzrə məsələnin həllindən asılı olduğu hallarda məhkəmə cinayət işi və ya mülki iş üzrə icraat başa çatana kimi məhkəmə baxışını dayandırmalıdır.

Lakin prokurorluq orqanı iddiaçı barəsində hər hansı araşdırma aparılmadığı halda qanunsuz olaraq vergi orqanına müvafiq məktub göndərmişdir ki, vergi orqanı bu məktub əsasında iddiaçını təkrar vergi məsuliyyətinə cəlb etmişdir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin “Azərbaycan Respublikası Mülki Prosesual Məcəlləsinin 254.1.4-cü maddəsinin şərh edilməsinə dair” 25 mart 2004-cü il tarixli Qərarına əsasən “Konstitusiyaya Məhkəməsinin icraatı qaydasında, mülki, cinayət və ya inzibati qaydada baxılan başqa bir iş həll edilməyincə işə baxmaq mümkün olmazsa” müddəası məhkəmə tərəfindən müvafiq növ icraat üzrə çıxarılmış qərarın, qətnamənin, hökmün, qəraradın qanuni qüvvəyə minməsinə ehtiva edir.

Həmin qərarla qeyd edilib ki, ibtidai istintaq orqanları tərəfindən cinayət işi üzrə qəbul olunmuş qərarlar məhkəmənin icraatında olan mülki iş üçün prejudisial əhəmiyyət kəsb etmədiyindən mülki iş üzrə icraatın dayandırılmasına səbəb ola bilməz.

Nəsimi rayon məhkəməsinin 01 dekabr 2016-cı il tarixli qəraradını ilə məhkəmə nəzarəti qaydasında iddiaçının verdiyi şikayət təmin olunaraq, iddiaçının Ağır Cinayətlərə Dair İstintaq İdarəsi tərəfindən ölkədən çıxışına məhdudiyyətin aradan qaldırılması qərara alınmışdır. Qərarla göstərilmişdir ki, iddiaçı barədə hər hansı cinayət təqibi aparılmır və O, şahid qismində bir neçə dəfə dindirilmişdir.

Eyni zamanda 1-ci instansiya məhkəməsi iddiaçının müvəqqəti xarakterli müdafiə tədbiri haqqında ərizəsinin rədd edilməsi haqqında qərarını ümumiyyətlə əsaslandırmamışdır. Sadəcə müvafiq normaları sadalamışdır.

Apellyasiya məhkəməsi iddiaçının dəlillərinə müfəssəl cavab verməmişdir.

Tərəflərin izahatları

Məhkəmə kollegiyası iclasında çıxış edən cavabdeh Departamentin vəkili P.Məmmədov iddiaçının kassasiya şikayətində göstərdiyi dəlilləri əsassız hesab edərək, məhkəmə kollegiyasından kassasiya şikayətinin təmin edilməməsi, Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin 30.03.2016-cı il tarixli qəraradının dəyişdirilmədən saxlanması barədə qərar qəbul edilməsini xahiş etmişdir.

Məhkəmə kollegiyası iclasında çıxış edən cavabdehin Departamentin nümayəndəsi S.Cəfərova vəkilin dediklərinə uyğun izahat vermişdir.

ƏSASLANDIRICI HİSSƏ

Azərbaycan Respublikası İnzibati Prosesual Məcəlləsinin 91-ci maddəsinə əsasən Ali Məhkəmə mübahisə ilə bağlı işə şikayət həddində baxır və yalnız apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən maddi və prosesual hüquq normalarının düzgün tətbiq edilməsini yoxlayır.

Kassasiya şikayəti qanunla müəyyən olunmuş tələblərə riayət olunmaqla verilmişdir, şikayətin mümkün sayılmaması üçün əsaslar yoxdur. Aşağıda göstərilənlərə əsasən isə kassasiya şikayəti təmin edilməməli, apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qərarı dəyişdirilmədən saxlanılmalıdır.

Araşdırılan qərardaddan görüldüyü kimi, apellyasiya instansiya məhkəməsi iş üzrə müəyyən edilmiş hallara hüquqi qiymət verərək haqlı olaraq belə hesab etmişdir ki:

-iddiaçı müvəqqəti xarakterli müdafiə tədbiri haqqında ərizəsində tədbir kimi vergi borcuna faizlərin hesablanması dayandırılmasını xahiş etsə də, qanuna görə, hesablanmış vergi borcuna bir ildən çox olan müddətdə faiz hesablanma bilməz, və vergi borcunun ləğv edilməsi barədə iddia təmin oldunduğu halda, ona hesablanmış faizlər də şəxsi vərəqədən silinir; yeni bu iddia üzrə müvəqqəti xarakterli müdafiə tədbirinin görülməsi üçün Azərbaycan Respublikası İPM-nin 43.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əsaslar hazırki işdə mövcud deyildir;

-buna görə də, məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, 1-ci instansiya məhkəməsinin müvəqqəti xarakterli müdafiə tədbiri barədə ərizənin təmin edilməməsi barədə gəlmiş nəticə düzgün olmuşdur;

-iş üzrə icraatın dayandırılması barədə qərarın qanuniliyinə gəldikdə isə, Azərbaycan Respublikası İPM-nin 7.2-ci maddəsinə görə inzibati məhkəmə icraatının gedişində mübahisənin predmeti və ya mübahisə edilən hüquq münasibəti ilə bağlı cinayətin törədilməsi ilə əlaqədar cinayət təqibinin mübahisənin həllinə təsir edə biləcəyi hallarda, habelə məhkəmənin qərarının cinayət və ya mülki işlər üzrə məsələnin həllindən asılı olduğu hallarda məhkəmə cinayət işi və ya mülki iş üzrə icraat başa çatana kimi məhkəmə baxışını dayandırmalıdır;

-işin materiallarında olan Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunun 23 iyul 2015-ci il tarixli 142006023/1015 nömrəli məktubunda və ona əlavədə Baş Prokurorluğun Ağır Cinayətlərə dair İşlər üzrə İstintaq İdarəsində Azərbaycan Respublikası və xarici qeyri-hökumət təşkilatlarının, onların filial və nümayəndəliklərinin fəaliyyətində aşkar olunmuş qanun pozuntuları faktlarına dair cinayət işlərinin ibtidai istintaqın aparılması və həmin işlər üzrə yoxlama komissiyasının aktları və ekspertiza rəyləri ilə müəyyən edilən talama, qanunsuz sahibkarlıq və digər cinayət əməlləri ilə yanaşı vergilərin dövlət büdcəsinə ödənilməsindən yayındırılmasının müəyyən edilməsi, dövlət büdcəsinə ödənilməsini yayındıran şəxslər arasında iddiaçının da adının olması qeyd olunmuşdur;

-ona görə də, vergilərin dövlət büdcəsinə ödənilməsinin yayındırılmasına dair cinayət işlərinin ibtidai istintaqı ilə bağlı məlumatda iddiaçının adının olması faktı və iş üzrə aparılan cinayət təqibinin hazırki mübahisənin həllinə təsir edə biləcək hal olduğundan, 1-ci instansiya məhkəməsi haqlı olaraq iş üzrə icraatı dayandırmışdır;

-bu əsaslara görə, iddiaçının apellyasiya şikayəti əsassız olduğundan təmin edilə bilməz.

Belə ki, Azərbaycan Respublikası İPM-nin 40.1-ci maddəsinə əsasən maraqlı şəxs inzibati aktın icrasının dayandırılması barədə və ya iddianın təmin edilməsinə (iddiaçının hüquqlarının qorunmasına) yönəlmiş digər təminat tədbirlərinin görülməsi (bundan sonra-müvəqqəti xarakterli müdafiə) barədə məhkəməyə ərizə ilə müraciət edə bilər.

Həmin Məcəllənin 40.3-cü maddəsinə əsasən məhkəmə müvəqqəti xarakterli müdafiə tədbiri qismində cavabdehin üzərinə müəyyən hərəkətləri etmək və ya

müəyyən hərəkətləri etməkdən çəkinmək, yaxud müəyyən hərəkətlərə dözmək barədə vəzifə qoya bilər. Qanuni əsaslar olduğu hallarda məhkəmə üçüncü şəxslərin də üzərinə belə vəzifələr qoya bilər.

Həmin Məcəllənin 41.1-ci maddəsinə əsasən inzibati aktın mübahisələndirilməsinə dair iddianın qaldırılması həmin aktın icrasını dayandırmır.

Həmin Məcəllənin 41.2-ci maddəsinə əsasən işin faktiki və hüquqi hallarının ilkin araşdırılması nəticəsində iddianın böyük ehtimalla uğurlu olacağı qənaətinə gəldiyi hallarda məhkəmə, iddiaçının vəsatəti əsasında inzibati aktın icrasının dayandırılması barədə qərardad qəbul edə bilər.

Həmin Məcəllənin 43.1-ci maddəsinə əsasən məhkəmə tərəfindən müvəqqəti xarakterli müdafiə barədə qərardadın qəbul edilməsi üçün aşağıdakılar əsas sayılır:

43.1.1. mövcud vəziyyətin dəyişəcəyi təqdirdə ərizəçinin (iddiaçının) hüquqlarının qorunmasının (təmin və ya bərpa edilməsinin) mümkün olmayacağı və ya xeyli dərəcədə çətinləşəcəyi səbəbindən ilkin təcili tənzimləmənin zəruri olması;

43.1.2. ilkin məhkəmə araşdırması zamanı ərizəçinin maddi tələbinin mövcud olması ehtimalının müəyyən edilməsi.

Həmin Məcəllənin 43.2-ci maddəsinə əsasən ərizəçi məhkəməyə bu Məcəllənin 43.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əsasları yazılı formada, aydın və əsaslandırılmış şəkildə təqdim etməlidir.

Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 59.1-ci maddəsinə əsasən vergi və ya cari vergi ödəməsi bu Məcəllə ilə müəyyən edilmiş müddətdə ödənilmədikdə, ödəmə müddətindən sonrakı hər bir ötmüş gün üçün vergi ödəyicisindən və ya vergi agentindən ödənilməmiş vergi və ya cari vergi ödəməsi məbləğinin 0,1 faizi məbləğində faiz tutulur.

Həmin Məcəlləsinin 59.2-ci maddəsinə əsasən bu Məcəllənin 59.1-ci maddəsində müəyyən edilmiş faiz vergi ödənişlərinə münasibətdə bütün ötmüş müddətə, ancaq bir ildən çox olmamaq şərti ilə tətbiq edilir. Bu faiz səyyar vergi yoxlaması nəticəsində aşkar edilmiş vaxtında ödənilməmiş vergi məbləğlərinə həmin vergi məbləğlərinin vergi ödəyicisinə hesablandığı gündən tətbiq edilir.

Məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, apellyasiya instansiya məhkəməsinin hazırkı iş üzrə gəldiyi nəticə düzgündür, iddiaçının kassasiya şikayətində göstərilən dəlillər əsassız olduğundan qəbul edilməməlidir.

Kassasiya şikayətində qeyd olunur ki, iddiaçı barəsində hər hansı cinayət işi aparılmadığından bu haqda prokurorluğun vergi orqanına göndərdiyi məktub qanunsuzdur. Lakin hazırkı iş üzrə həmin məktub mübahisələndirilməmişdir və onun qanunsuz olması təsdiq edilmir.

Eyni zamanda kassator öz dəlillərini əsaslandırmaq üçün mülki iş üzrə icraatın dayandırılması haqqında Azərbaycan Respublikası MPM-nin 254.14-cü maddəsinə istinad etsə də, Azərbaycan Respublikası İPM-nin 1.2-ci maddəsinə görə, belə istinadlar həmin Məcəllə ilə başqa qayda müəyyən edilmədiyi və həmin Məcəllə ilə nəzərdə tutulmuş prosessual prinsiplərə zidd olmadığı hallarda yol verilir ki, hazırkı işdə apellyasiya instansiya məhkəməsi düzgün olaraq Azərbaycan Respublikası İPM-nin 7.2-ci maddəsinə istinad etmişdir ki, həmin norma ilə inzibati mübahisə ilə bağlı iş üzrə icraatın dayandırılması halları müəyyən edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası İPM-nin 68.1-ci maddəsinə görə, məhkəmə mübahisə ilə bağlı iş üzrə inzibati məhkəmə icraatı nəticəsində onda yaranmış daxili inam əsasında qərar qəbul edir. Qərarla məhkəmənin mövqeyi üçün əsas olmuş səbəblər göstərilməlidir.

Ona görə də, məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən hazırkı işə baxılarkən iş üzrə müəyyən edilmiş hallara maddi və prosessual hüquq normaları düzgün tətbiq olunmuş, qərardadın ləğvi üçün əsas olan qanun pozuntusuna yol verilməmişdir.

Kassasiya şikayətinin dəlilləri apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qərarının ləğv edilməsi üçün əsaslı hesab edilmir.

Odur ki, kassasiya şikayəti təmin edilməməli, Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin 30.03.2016-cı il tarixli qərarı dəyişdirilmədən saxlanılmalıdır.

NƏTİCƏVİ HİSSƏ

Yuxarıda göstərilənlərə əsasən və Azərbaycan Respublikası İPM-nin 69, 96 və 98-ci maddələri rəhbər tutaraq məhkəmə kollegiyası

Qərara aldı:

İddiəçinin kassasiya şikayəti təmin edilməsin.

Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin İnzibati-İqtisadi Kollegiyasının 30.03.2016-cı il tarixli qərarı dəyişdirilmədən saxlanılsın.